

Kas naujē Žemaitiu kultūras draugējuo?

– Kas naujē Žemaitiu kultūras draugējuo? Kuo-kiuoms veikluoms paskotēnēs mienesēs skērat daugiausē diemesē? Tuoki klausēma mūsa redakcijē pateikē Žemaitiu kultūras draugējēs pirmininkou prof. ŽEBRAUSKĒ ALGĒRDOU.

– Vasara – laiks, ka vēsēms ne pruo šali atsēpūtē. Bet, kap saka žemaitē, svarbo napadaugintē, ka atsēpūtēms natapto gīvenēma būdo. Tad po šiou pavasari, gegužēs 21 dēina, ivīkosē Žemaitiu kultūras draugējēs (ŽKD) IX sovažiavēma, katramē pasētvērtēnuom draugējēs artēmiausiu metu veikluos pruograma, nieka nelaukdamē, kēbuom i darbus. Pradiejuom ruoštē atnaujuntus ŽKD īstatus ēr Žemaitiu kultūras draugējēs atrēbutēkas žēnkla (vieleva), ēr kortē ontspaudus (dizaineris Vaičātis Tuoms). Tou darba pabēngos, Žemaitiu kultūras draugējē pradies nauduotē sava draugējēs vieleva, kēta simbuolēka, katra nebus tuoki pat, kap Žemaitējēs.

Sožēnuojuom, kad padedont JAV univerite- ta kalbininkams nasenē reguos negalē torēntēms žmuonēms bova sokorta ēr iteisinta Brailē rašta abēcelē kašubu, līviu ēr uigūru kalbuom. Atsēdavosē jauna žemaitē Udovīčē Arna pastonguom jau īr pradieta kortē žemaitiu kalbuos Brailē rašta abēcelē. Sokūros anou, jimsemies tuos abēcelēs iteisēnēma darbū. Tou ožsējims ēr Lietovuos kalbininkā.

Rogsiejē 10 d. žemaitē bova sosērīnkē i sava tradicēnē talka Varniū regējuonēnēmē parkē ont Vēmbūtū pēlēkalnē. Ta talka, kāp ēr onkstiau, bova gražos ē prasmings kultūrēnis rēnginīs.

Daugelie Žemaitējēs rajuonu vasara vīka ēr da- bar, rudēni, vīkst torēningē, vēns ož kēta iduomesnē rēngēnē, skērtē Žemaitiu kalbuos metams.

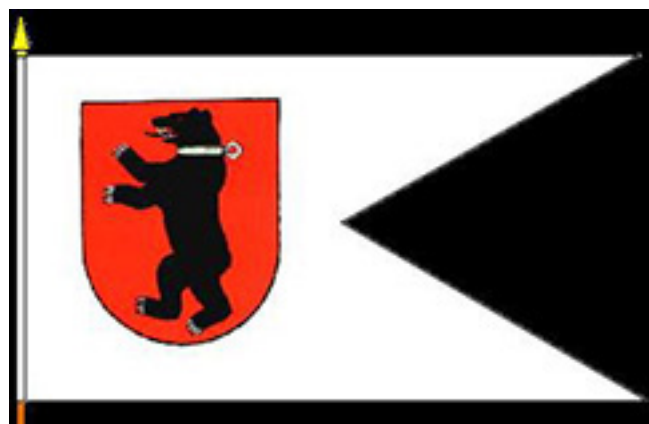
– Paskotēnēs metās gērdas kai koriū savēm Žemaitējēs patrējuotās vadēnontiu žemaitiu nepasētēnkēnēms dabartēnē Žemaitējēs heraldēka, katra Žemaitiu kultūras draugējēs inicetīvo bova sokorta 1994 m. bēndradarbiaujint istuorikams ēr heral-

Žemaitiu kultūras draugējēs pērmininks prof. Žebrauks Algērds. Vēngalē Bonifaca portēgrapējē

dē-kas specialistams. Ar īr numatīta kou nurs keiste Žemaitējēs heraldēkuo?

– So istuorēkās, heraldēkas specialistās, atsi- žvelgont i naujus Lietovuos heraldēkas rēkalavē- mus, pradedam ēr Žemaitējēs heraldēkas (herba, vielevas ēr ontspauda) atnaujēnēma darbus. Lig šiuol nauduojuom dar 1994 m. Lietovuos heral- dēkas kuomisējēs patvirtinta Žemaitējēs heraldē- ka, katruo svarbiausē īr tuokēi žēnkla, simbuolē: meška – istuorēnē, so ontkaklio; istuorēnēs žemēs statusos – konēgākštē keporē; istuorēnē Euruopas žemē – lotīnēšks šūkis „PATRIA UNA“ („Tiēvī- nē vēina“); ipatings indielis Lietovuos istuorējē ēr valstībīgomou – laikītuojē; naiteisinta istuorēnē Žemaitējēs žemē ēr anuos kalba – atvērs kards, Žemaitējēs žemē so jūro – inkars). Tas darbs īr dēdelē svarbos, nes, kap jau žēnuot, šēndēin tarp žemaitiu daugiausē pasēmetēma kēlst DIEL ŽEMAITĒJĒS HERBA. Žemaitējē mīlontēms, bet istuorējē ne-

Lietovuos heraldikas komisējēs 1994 m. patvirtinta Žemaitējēs vieleva

sėiduomaujėntėms žmuonėms kažkas pripūtė i galvas vieju, ka Žemaitėjės meška tor būtė ba ontkaklė, ka ontkakli meškā oždiejė krīžeivė, katrėi nuoriejė pažemintė žemaitius... Jem jouks gėrdont tuokės keistas ėr toštės kalbas.

– *Kuokės faktās remontėis bova korama dabar nauduoje-ma Žemaitėjės heraldika ėr korės vadovaujėties rėngdamė anuos atnaujėnėma pruojektus?*

– Eso nebluogā sosėpažėnės so Žemaitėjės istuorėjė. Mon dar 1990 m. teka Žemaitiu heraldėkas sokūrėma darbus inicijoutė ėr organizoutė, tad galio truopnė pasakītė :

1. Žemaitėjės žemės heraldika galiejė pradiejė formoutėis tik pu Žemaitėjės krėkšta (1413m.) ėr Melna taikuos (1422 m.), ka Žemaitėje sava nuoro sosėjungė su Lietovuos Dėdiuojė Konėgaikštistė. Tad krīžeivė pri Žemaitėjės heraldikas prisėdietė nagaliejė. Dar daugiau – krīžeiviu suostėnie, Marienburga pėlie, ır sauguoms Žemaitėjės kanauninka krieslos so Žemaitėjės lotinėško vardo ėr krīžeiviu parinkto Žemaitėjės herbo – Šv. Kristafuoru. Tad nier nikuokė pagrinda sakītė, kad KRĪŽEIVĖ ŽEMAITĖJĖS MEŠKĀ ONTKAKLI OŽDIEJĖ.

2. Kėta svarbi Žemaitėjės heraldėkā data ır 1441 metā, ka Lėnkėjės karaliaus ėr Lietovuos Dėdiuosės Konėgaikštistės (LDK) dėdiesis konėgākštis Kazėmiers Jogailātis soteiktė pėrmoujė prėvėlegėjė Žemaitėjė ėr Žemaitėjė tapa konėgākš-

tistė (tituls nauduoats 1441–1918 metās).

3. PĒRMS mumis pasėikės Žemaitėjės herbs ır pavaizdouts unt Lėnkėjės karaliaus ėr LDK dėdiuojė konėgākštė Aleksandra Juogailātė 1492 m. tauries (Kruokova, taurės kuopėjė sauguoma Valduovu rūmūs Vėlniou), katruo ŽEMAITĖJĖS MEŠKA İR PAVAIZDOUTA SO ONTKAKLIO.

4. Dar rėktom pridietė, kad par vėsa 800 metu Žemaitėjės rašta istuorėjė ėšlėkosiūs PIEŠĖNIŪS, PAVEIKSLŪS, FRESKUOS, ŽEMIELAPIŪS, PORTĖGRAPĖJUOS, PAMINKLŪS, MEDALIŪS, HERBŪS ŽEMAITĖJĖS HERBĖ MEŠKA İR VAIZDOUJEMA SO ONTKAKLIO.

Tėi kelė faktā iruoda ėr aiškė paneig „tėkrū Žemaitėjės mīlietuoju“ aiškėnėmus, ka „tėkra Žemaitėjės meška ır ba ontkaklė“. Mūsa buočė na tik žėnuojė, bet ėr gerbė Žemaitėjės istuorėjė. Anon žėnuojė ėr mūsa valduovā, katrėi tvėrtėna herbus. Heraldėkuo nier beprasmiu žėnklū ėr ana nakeitama bet kam ožsėmanios. Žemaitėjės herbė ont meškuos kakla esous ontkalis heraldėnė kalbo simbolizoun na „verguovė“, kap ka saka tėi, katrėi Žemaitiu herbė nuorietom matītė meška ba ontkaklė, vuo mažne 200 metu (1236–1422) trokosi Žemaitėjės kara so krīžeivės, bandīma Žemaitėjė pavėrgtė. Žemaitėjė tik sava pastonguom, žiaurė dėdėlė kaina atsėlaikė tarp dvėjū vuokītiū ordėnu ėr kap LAISVA ŽEMĖ (pri meškuos ontkaklė nier grondėnės, katra reikšto priklausīma kam nuors) sava valė, kap sakuoma aštouniū valduovu prėvėlegėjuos, Žemaitėjė 1422 m., anā

(Nukelta i 4 p.)

Dabar galiuojėntis Žemaitėjės herbs so laikītuojės

Daugėrda Tada sokorts Žemaitėjės herbs. XX a. I p. ėšleista atvėrėlė fragmėnts

XVI–XVIII a. nauduoats Žemaitėjės konėgaikštistės herbas

soteikos tam tēkras salīgas (privilegējēs), sosējungē so LDK. Tad HERALDĒNĒ ontkaklē ont meškuos reikšmie – „DO ŠIMTMETIUS MIEGIN-TA PAVERGTĒ, BET SAVA LAISVĒ APĢĪ-NOSI ŽEMAITĒJĒ“. Tēi, katrēi siūluo atsēsakītē Žemaitējēs meškuos ontkaklē, tīčiuoms ar ēš naēš-manīma skalda Žemaitējēs žmuonis, neig ton, kuo nasopront, miegēn revizoutē garbinga ēr išskērtēnē mūsa krašta istuorējē.

Jē mīlam Žemaitējē, telkemuos bēndrēms Žemaitējē skērtēms darbams, mīliekēm anuos garbin-ga istuorējē, savētoma ēr natēmkem vēskuo ont sava korpalē, mīliekem anou so vēsās tuo krašta istuorē-jē liūdējontēs žēnkļās, nes istuorēkā ēr heraldēkas specialistā naabejuo – ISTUORĒNIS ŽEMAI-TĒJĒS HERBS – MEŠKA SO ONTKAKLIO.

Tēms, katrēms heraldēka ir vākū zabuova, katrēi linksmā pri bokala alaus gal lēstē sau nusprēstē, kuoks tor būtē „tēkros Žemaitējēs herbs“, primin-so, kad MEŠKA BA ONTKAKLĒ ĪR B E R L Ī - N A HERBS – NA ŽEMAITĒJĒS.

Telšiū senamiestē vaizds. Žebrauskē Algērda portēgrapējē

Lietuvos etnēnēs kultūras gluobuos tarības 2022 m. sausē 25 d. nutarēmo TN-3 „Dēl Lietuvos etno-grafinių regionų žemėlapiu patobulinto varianto patvirtinimo“ patvirtints Lietuvos etnuograpēniu regē-juonu žemielapis su tū regējuonu dabartēniu suostēniu herbās